

Research Paper

The Relationship between Attachment Styles and Marital Satisfaction: The Moderated Mediating Role of Attachment Behaviors

Ehsan Nik Manesh¹, Rasol Roshan Chesli^{2*}, Hojatollah Farahani³, Mansore Sadat Sadeghi⁴

1. Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Shahed, Tehran, Iran.
2. Department Psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.
3. Family Research Institute, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran.

DOI: 10.22034/JMPR.2023.15335

DOR: [20.1001.1.27173852.1401.17.68.12.6](https://doi.org/10.22034/JMPR.2023.15335)

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15335.html

ARTICLE INFO

Keywords:
Marital Satisfaction,
Attachment Behaviors,
Attachment Styles

Received: 2022/06/21
Accepted: 2022/07/19
Available: 2023/02/09

ABSTRACT

The main purpose of this study was to investigate the moderated mediating role of attachment behaviors (including companionship, responsiveness and accessibility) in the relationship between attachment styles (including safe, avoidance and anxiety) and marital satisfaction among married men and women in Tehran city of Iran. 400 married men and women in Tehran were selected by convenience sampling method and then questionnaires of shortened form of Marital Satisfaction Questionnaire (ENRICH), The Brief Accessibility, Responsiveness, and Engagement (BARE) Scale and Close Revised Relationship Experiences Scale (ECR-R) was distributed among them to collect data. Data were analyzed using SPSS-26 software using Pearson correlation coefficient and multiple regression. Regression results showed that attachment behaviors can predict marital satisfaction. Also, in the relationship between anxiety attachment and marital satisfaction, engagement and spouse accessibility have played a moderating role. Conclusion: Despite accessibility, responsiveness and engagement in married life, the partner can become a supportive and protective person and instill a sense of comfort in his spouse, which can meet the psychological, emotional and sexual needs of the couple in the family and increase their marital satisfaction.

* Corresponding Author: Rasol Roshan Chesli

E-mail: rasolroshan@yahoo.com

مقاله پژوهشی

رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی: نقش واسطه‌ای تعدیل‌شده‌ی رفتارهای دلبستگی

احسان نیک‌منش^۱، رسول روشن‌چسلی^{۲*}، حجت‌اله فراهانی^۳، منصوره السادات صادقی^۴

۱. گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

۲. گروه روانشناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

۳. پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

DOI: 10.22034/JMPR.2023.15335

DOR: 20.1001.1.27173852.1401.17.68.12.6

URL: https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_15335.html

چکیده

مشخصات مقاله

هدف اصلی این مطالعه بررسی نقش واسطه‌ای تعدیل‌شده‌ی رفتارهای دلبستگی خود و همسر (شامل همدم‌طلبی، پاسخ‌گویی و دسترسی‌پذیری) در رابطه‌ی بین سبک‌های دلبستگی (شامل ایمن، اجتنابی و اضطرابی) و رضایت زناشویی در بین زنان و مردان متأهل شهر تهران بود. ۴۰۰ نفر از زنان و مردان متأهل شهر تهران با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و سپس پرسشنامه‌های فرم کوتاه‌شده‌ی پرسشنامه رضایت زناشویی (ENRICH)، مقیاس کوتاه دسترسی‌پذیری، پاسخ‌گویی و همدم‌طلبی (BARE) و مقیاس تجدیدنظرشده‌ی تجارب روابط نزدیک (ECR-R) برای جمع‌آوری داده‌ها بین آن‌ها توزیع شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS-26 و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تجزیه و تحلیل شد. نتایج رگرسیون نشان داد که رفتارهای دلبستگی خود و همسر می‌توانند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. همچنین در رابطه‌ی بین دلبستگی اضطرابی و رضایت زناشویی، همدم‌طلبی و دسترسی‌پذیری همسر نقش تعدیل‌گر داشته است. نتیجه‌گیری: با وجود دسترسی‌پذیری، پاسخ‌گویی و همدم‌طلبی در زندگی زناشویی، شریک زندگی می‌تواند به فردی حامی و محافظت‌کننده تبدیل شود و به همسر خود احساس آرامش القا کند که این امر می‌تواند نیازهای روانی، عاطفی و جنسی زوجین را در کانون خانواده برآورده سازد و رضایت آن‌ها را افزایش دهد.

کلیدواژه‌ها:

رضایت زناشویی، رفتارهای
دلبستگی، سبک‌های
دلبستگی

دریافت شده: ۱۴۰۱/۰۳/۳۱

پذیرفته شده: ۱۴۰۱/۰۴/۲۸

منتشر شده: ۱۴۰۱/۱۱/۲۰

* نویسنده مسئول: رسول روشن‌چسلی

رایانامه: rasolroshan@yahoo.com

مقدمه

خانواده به‌عنوان یک واحد اجتماعی کوچک، یکی از نهادهای عمده جامعه محسوب می‌شود. در واقع، خانواده محور اصلی محافظت از سنت‌ها، آداب و رسوم و ارزش‌ها است که مبنایی قوی برای روابط اجتماعی پایدار در بین مردم است (زرنگاش^۱ و همکاران، ۲۰۱۳). سنگ بنای تشکیل خانواده ازدواج است که می‌تواند اثرات مثبت بسیاری برای جامعه و خود افراد به دنبال داشته باشد. برای مثال تحقیقات نشان داده‌اند سلامت روانی و جسمانی افرادی که ازدواج کرده‌اند بالاتر از افرادی است که هرگز ازدواج نکرده‌اند یا طلاق گرفته‌اند. به‌طوری‌که تنش‌های روانی کمتری تجربه می‌کنند، به میزان کمتری الکل و سیگار مصرف می‌کنند (سالوادور، گاردنر و کندلر^۲، ۲۰۲۰)، به میزان کمتری به دیابت و بیماری‌های قلبی دچار می‌شوند و وضعیت اقتصادی بهتری نسبت به افراد مجرد دارند (ویت و گلگر^۳، ۲۰۰۰)، نرخ خودکشی در میان‌شان کم‌تر است (کلودزی-سارزینسکا و همکاران^۴، ۲۰۱۹). همچنین تحقیقات نشان داده‌اند ازدواج امن‌ترین رابطه برای زنان بوده است (ماهر^۵، ۲۰۰۸). از بعد اجتماعی هم می‌توان گفت جوامعی که در آن افراد بیشتری ازدواج کرده‌اند جامعه‌ای امن‌تر برای زندگی است چون میزان ارتکاب به جرایم و مصرف مواد در آن کم‌تر است (همان). همچنین نرخ فرزندآوری هم بالاتر خواهد رفت.

برخلاف پیامدهای مثبت فراوان ازدواج و تشکیل خانواده، آمارها نشان می‌دهند که میزان طلاق در سال‌های اخیر روبه رشد بوده است. بر اساس آمارهای منتشرشده‌ی مرکز آمار ایران میزان طلاق از حدود ۳۳ هزار نفر در سال ۱۳۷۰ به حدود ۷۹ هزار نفر در سال ۱۳۸۵ و حدود ۱۷۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۹ رسیده است (سایت رسمی مرکز آمار ایران، ۱۳۹۹). در حالی که آمار ازدواج در این سال‌ها به ترتیب ۳۱۱ هزار نفر، ۵۵۶ هزار نفر و ۴۹۰ هزار نفر بوده است (سایت رسمی مرکز آمار ایران، ۱۳۹۹). یعنی میزان ازدواج کاهش یافته و میزان طلاق افزایش یافته است. به صورتی که محاسبات نشان می‌دهد ازدواج در ایران در فاصله ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹، بیش از ۳۶ درصد کاهش یافته است و در سال ۱۴۰۰ از هر سه ازدواج یکی منجر به طلاق شده است. بنابراین به نظر می‌رسد تلاش برای بهبود روابط زناشویی و حفظ ازدواج در این برهه‌ی زمانی امری ضروری و غیرقابل انکار باشد.

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها و ارکان ازدواج که می‌تواند تأثیر بسزایی در بهبود روابط زناشویی و پایداری زندگی زناشویی داشته باشد، رضایت‌مندی زناشویی است. رضایت زناشویی احساس خوشحالی، رضایت و لذتی است که

وقتی همه جنبه‌های رابطه زوج‌ها را در نظر می‌گیریم از سوی زن یا شوهر تجربه می‌شود (توکل^۶ و همکاران، ۲۰۱۷). رضایت زناشویی خود پیش‌بینی کننده بهزیستی روان‌شناختی، رضایت از زندگی و سلامت جسمی است (رابلز^۷ و همکاران، ۲۰۱۴). همچنین به بیان دقیق‌تر رضایت از رابطه‌ی زناشویی می‌تواند موجب افزایش شادی در زندگی (مارکی، مارکی، و گری^۸، ۲۰۰۷)، نگرانی کمتر از سلامت روانی و جسمی (کولوز و همکاران^۹، ۲۰۱۲) افزایش تاب‌آوری در برابر استرس (مارکی و همکاران، ۲۰۰۷)، و کاهش خطر خودکشی (باترهام^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۴) شود.

عوامل زیادی بر حصول رضایت زناشویی در زوجین اثر می‌گذارد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: سن و مدت ازدواج، بلوغ شناختی و انتظارات از رابطه، هوش هیجانی، مهارت‌های ارتباطی و حل مسئله، دلبستگی، رفتارهای دلبستگی، صمیمیت، اعتماد و تعهد، عوامل فیزیولوژیکی، جذابیت جنسی، ویژگی‌های شخصیتی، مسائل مالی، رابطه جنسی، تعارض-های زناشویی سبک‌های حل تعارض (راندالا و بودنمن^{۱۱}، ۲۰۰۹؛ جیانگ^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۵)

تحقیقات زیادی نشان داده‌اند سبک‌های دلبستگی زوجین می‌تواند رابطه‌ی معنادار قوی‌ای با رضایت زناشویی داشته باشد (مانند عبدی زرین و صانعی طاهری، ۲۰۲۰). سبک‌های دلبستگی به رویکردهایی گفته می‌شود که افراد برای ایجاد امنیت در روابط خود از آن‌ها استفاده می‌کنند و به دو گروه ایمن^{۱۳} و نایمن^{۱۴} تقسیم شده‌اند (هولمز^{۱۵}، ۲۰۱۴). دلبستگی ایمن از تجارب فرد با افرادی که در دسترس^{۱۶} و پاسخگو^{۱۷} هستند شکل می‌گیرد، در حالی که دلبستگی نایمن نتیجه تجارب ناخوشایند فرد از ارتباط با چهره-های دلبستگی است که معمولاً در دسترس نبوده‌اند. دلبستگی نایمن خود بر دو نوع اضطرابی و اجتنابی است. دلبستگی اضطرابی با هوشیاری بیش‌ازحد^{۱۸} و «جسبندگی^{۱۹}» بالقوه (همچنین یک نگرانی عمومی مبنی بر اینکه شریک زندگی در زمان نیاز در دسترس نباشد) همراه است، در حالی که دلبستگی اجتنابی به جدا شدن عاطفی در روابط و رد صمیمیت همراه است (شاوور و میکولینسر^{۲۰}، ۲۰۰۵).

یافته‌ها نشان می‌دهند که دلبستگی نایمن در دوران بزرگسالی ارتباط منفی با کیفیت رابطه دارد در حالی که دلبستگی ایمن رابطه مثبتی با رضایت از روابط صمیمی دارد (وولمن^{۲۱} و همکاران، ۲۰۱۹؛ ساندبرگ^{۲۲} و همکاران، ۲۰۱۷). سطح بالای اضطراب و اجتناب در روابط صمیمی با افکار، احساسات و رفتارهای ناکارآمد مشخص می‌شود و این افراد در هرگونه روابط از سطح رضایت پایین‌تری برخوردارند (رایت^{۲۳}، ۲۰۲۰). همسران زنانی که دلبستگی

1. Zarnegash
2. Salvatore, Gardner & Kendler
3. Waite and Gallagher
4. Kolodziej - Sarzynska
5. Maher
6. Tavakol
7. Robles
8. Markey, Markey, & Gray
9. Kolves
10. Batterham
11. Randall & Bodenmann
12. Jiang

13. Secure
14. Insecure
15. Holmes
16. Accessible
17. Responsive
18. hypervigilance
19. clinginess
20. Mikulincer, & Shaver
21. Vollmann
22. Sandberg
23. Wright

هانتر^۷ (۲۰۱۵) نشان دادند زوج‌هایی که رفتارهای دلبستگی از قبیل دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همسویی عاطفی بیشتری در روابط خود تجربه می‌کنند احتمال خیانت زناشویی در رابطه آن‌ها کاهش یافته و رضایت زناشویی آن‌ها افزایش می‌یابد. بر اساس رفتارهای دلبستگی از قبیل دسترس‌پذیری، پاسخگویی یا همسویی در زندگی زناشویی، فرد می‌تواند به یک حامی، مراقبت‌کننده و پناهگاه امن برای دیگری تبدیل شود که به دیگری کمک می‌کند در این پناهگاه امن احساس آرامش و تسکین کند، فضایی که می‌تواند نیازهای عاطفی، روانی و جنسی زوجین را در کانون خانواده و رابطه برآورده ساخته و موجب رضایت از رابطه در بین آن‌ها شود. از طرفی، در مطالعات مشخص شده که رفتارهای دلبستگی نقش تعدیل‌کننده در مشکلات ارتباطی دارند و پیش‌بینی‌کننده رفتارهای سالم و ثبات زندگی زناشویی هستند و نیز تعاملات مثبت زوجین را افزایش می‌دهند (ساندبرگ و همکاران، ۲۰۱۷؛ اوکا و همکاران، ۲۰۱۴؛ ناپ^۸ و همکاران، ۲۰۱۵؛ دیویس^۹ و همکاران، ۲۰۱۶).

با توجه به موارد عنوان شده و بر اساس جستجوهای محقق مطالعات اندکی روابط بین رفتارهای دلبستگی خود (شامل دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی)، سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی را در داخل کشور بررسی کرده‌اند از این‌رو مطالعه‌ای که بتواند ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی را و رفتارهای دلبستگی مورد ارزیابی قرار دهد، می‌تواند منجر به درک بهتر پویایی‌های روابط زوجین شود. از این‌رو در پژوهش حاضر قصد داریم نقش تعدیل‌گری رفتارهای دلبستگی را در رابطه‌ی بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی مورد بررسی قرار دهیم.

روش

پژوهش حاضر از نوع بنیادی-کاربردی است و به منظور بررسی روابط تعدیل‌گری از رگرسیون چندگانه به روش دارلینگتون^{۱۰} و هایز^{۱۱} (۲۰۱۷) استفاده شده است. جامعه‌ی آماری پژوهش حاضر را کلیه‌ی زوج‌های متأهل شهر تهران تشکیل می‌دهند. از بین کلیه‌ی زوج‌های متأهل شهر تهران ۴۰۰ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های موردنظر در بین آن‌ها توزیع شد. با توجه به شرایط حاصل از همه‌گیری کرونا این مطالعه به صورت آنلاین انجام گرفت و زوجین پرسشنامه‌ها را به صورت آنلاین تکمیل کردند.

ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از متأهل بودن، داشتن سن بالاتر از ۲۰ سال و بالاتر از ۴۵ سال، گذشت حداقل دو سال از ازدواج، عدم دریافت روان‌درمانی یا درمان روان‌پزشکی هم‌زمان با پژوهش و رضایت آگاهانه از تکمیل پرسشنامه بود. همچنین ملاک‌های خروج از پژوهش هم عبارت بود از داشتن تشخیص اختلالات روان‌پریشی یا اختلالات شخصیت، داشتن اختلافات شدید زناشویی به صورتی که زوجین در زمان اجرای این پژوهش

اضطرابی دارند، رضایت کمتری از رابطه دارند، و دلبستگی اجتنابی در مردان با رضایت کمتر از رابطه در زنان مرتبط بوده است (گیورتز، ووزیدلو، سگرین، و کانتسون^۱، ۲۰۱۳). همچنین مطالعات نشان می‌دهند که افراد دلبسته‌ی ایمن اطمینان بیشتری به روابط خود و میزان تعهد شریک عاطفی‌شان دارند (میکولینسر و شیور، ۲۰۱۶). در مقابل، افراد دلبسته‌ی ناایمن روابط عاطفی خود را با ویژگی‌هایی همچون فراز و نشیب‌های هیجانی، ترس از صمیمیت، حسادت، و افکار وسواسی توصیف می‌کنند (وولمن و همکاران، ۲۰۱۹). علاوه بر این افراد ناایمن اجتنابی سرمایه‌گذاری کمتری در رابطه عاطفی خود انجام می‌دهند، از نظر عاطفی و روان‌شناختی به دنبال فاصله گرفتن از شریک عاطفی خود هستند، و به احتمال بیشتری درگیر خیانت می‌شوند (کمپبل و مارشال^۲، ۲۰۱۱). از این‌رو، سبک دلبستگی ایمن با رضایت‌مندی زناشویی بیشتر و سبک دلبستگی ناایمن (اجتنابی و اضطرابی) با رضایت زناشویی کمتر رابطه دارد (بانز^۳، ۲۰۰۴).

از طرف دیگر سبک‌های دلبستگی، توانایی افراد در مدیریت تعارض زناشویی را هم به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهند (بن اری و هیرشبرگ^۴، ۲۰۰۹). برای نمونه، افراد با سبک دلبستگی اضطرابی دسترسی زیادی را هنگام تعارض از خود نشان می‌دهند و سعی می‌کنند در طی تعارض فشار بیشتری بر همسران خود وارد کنند، در مقابل افراد با سبک دلبستگی ایمن هنگام تعارض بیشتر سعی می‌کنند مصالحه کرده و کمتر بر خود و همسر خود دسترسی وارد کنند (کرمی بدالجی و همکاران، ۱۳۹۴). بنابراین، سبک‌های دلبستگی عامل مهمی برای حل تعارض و یا تحمل شرایط نامطلوب در روابط زناشویی است که خود می‌تواند رضایت زناشویی و سلامت رابطه را تحت تأثیر قرار دهد (کراولی^۵، ۲۰۰۶). از این‌رو سبک‌های دلبستگی می‌توانند مستقیماً رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار دهند و از سویی دیگر با اثرگذاری بر تعارضات زناشویی تأثیری غیرمستقیم بر رضایت زناشویی داشته باشند.

مطالعات اخیر نشان داده‌اند که رفتارهای خاص دلبستگی می‌تواند کیفیت رابطه و رضایت زوجین از رابطه را حتی بهتر از سبک‌های دلبستگی پیش‌بینی کند (ساندبرگ و همکاران، ۲۰۱۷). منظور از رفتارهای دلبستگی، دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی (مشارکت) است (ساندبرگ و همکاران، ۲۰۱۲). به‌طور کلی رفتارهای دلبستگی به‌عنوان رفتارهایی تعریف شده‌اند که احساس امنیت فرد از نظر دلبستگی و نزدیکی هیجانی به شخصیت دلبستگی را افزایش می‌دهند (هولمز، ۲۰۱۴). سطح بالای رفتارهای دلبستگی در روابط صمیمی امنیت لازم برای افزایش رضایت از رابطه و کاهش پریشانی در رابطه را افزایش می‌دهد (اوکا و همکاران، ۲۰۱۴ و ساندبرگ و همکاران، ۲۰۱۵). اگر دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همدلی یا همسویی در زوج‌ها به‌اندازه‌ای باشد که منجر به تأمین نیازهای عاطفی آن‌ها در رابطه شود به ایجاد نگرش مثبت زوجین نسبت به هم و نسبت به رابطه شده و سرانجام رضایت زناشویی آن‌ها را به دنبال خواهد داشت. ماندر و

7. Maunder & Hunter
8. Knapp
9. Davis
10. Darlington
11. Hayes

1. Givertz, Wozidlo, Segrin, & Knutson
2. Campbell & Marshall
3. Banse
4. Ben-Ari & Hirshberg
5. Crowley
6. Oka

در ایران نیز رسولی، بابایی و داورنیا (۱۳۹۷) این مقیاس را از نظر ویژگی‌های روان‌سنجی مورد ارزیابی قرار دادند. آن‌ها در اجرای مقدماتی ۳۰ زوج و در اجرای اصلی ۲۰۰ زوج (۴۰۰ نفر) را در شهر تهران مورد بررسی قرار دادند. نتایج به‌دست‌آمده از روش تحلیل عاملی اکتشافی، شش عامل را نشان داد که در مجموع ۷۲/۸۴ درصد از واریانس کل را تبیین کردند. نتایج تحلیل عاملی تأییدی، مؤید این بود که ساختار مقیاس برازش قابل قبولی با داده‌ها دارد و کلیه شاخص‌های نیکویی برازش مدل را تأیید می‌کنند. در بررسی پایایی مقیاس نیز ضریب آلفای کرونباخ و بازآزمایی کل پرسشنامه به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۹۰ به دست آمد. همچنین ضریب روایی همگرای این مقیاس با مقیاس سازگاری دو نفره و پرسشنامه رضایت زناشویی به ترتیب ۰/۶۸ و ۰/۷۲ بود و روایی واگرایی آن با پرسشنامه تعارضات زناشویی، ۰/۵۸ به دست آمد که در حد بالا و قابل قبول است. نتایج این مطالعه نشان‌دهنده‌ی ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوب مقیاس رفتارهای دلبستگی و امکان استفاده از این مقیاس به‌عنوان یک ابزار پایا و روا در پژوهش‌های حوزه زناشویی است.

مقیاس تجدیدنظر شده تجارب روابط نزدیک (ECR-R)

پرسشنامه تجربه در روابط نزدیک در سال ۱۹۹۸ توسط برنان، کلارک و شیور طراحی شده است (برنان، کلارک و شاور، ۱۹۹۸). این پرسشنامه که ابزار ۳۶ گزاره‌ای خودسنجی و شامل دو خرده مقیاس هم‌نوا با نظریه دلبستگی شامل اجتنابی و اضطرابی است. برای هر یک از ابعاد اضطراب و اجتناب دارای ۱۸ آیتم است. فارلی، والر و برنان^۴ (۲۰۰۰) این پرسشنامه را با استفاده از نظریه IRT مورد تجدیدنظر قرار دادند و پرسشنامه ECR-R را ساختند. در مطالعه آلونسو آریبلو و بالوئرکا، و شیور^۵ (۲۰۰۷) ساختار عاملی پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. فریلی^۶ و همکاران (۲۰۰۰) با استفاده از روش بازآزمایی، ضریب پایایی ۰/۹۴ را برای مقیاس اضطراب و ضریب پایایی ۰/۹۵ را برای مقیاس اجتناب گزارش کردند. سیبلی، فیشر و لیو^۷ (۲۰۰۵) نیز با بازآزمایی سه‌هفته‌ای، ضریب پایایی مقیاس اضطراب را ۰/۹۲ و ضریب پایایی مقیاس اجتناب را ۰/۹۰ گزارش نمودند. فرچایلد و فینی^۸ (۲۰۰۶) نشان دادند که هر یک از مقیاس‌های اضطراب و اجتناب از همسانی درونی بالایی برخوردارند به‌طوری‌که ضریب آلفا برای مقیاس اضطراب، ۰/۹۱۷ و برای مقیاس اجتناب، ۰/۹۲۷ بوده است. بطلانی^۹ و همکاران (۲۰۱۰) هم همسانی درونی را برای مقیاس اضطراب ۰/۹۲ و برای مقیاس اجتناب ۰/۹۱ گزارش کرده‌اند. در کشور ایران هم آلفای کرونباخ کل و زیرمقیاس‌های اجتناب و اضطراب به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۰ و ۰/۸۹ به دست آمد (پناغی، ملکی، ذبیح زاده، پشت مشهدی و سلطانی نژاد، ۱۳۹۲). علاوه پایایی آزمون - بازآزمون کل، زیرمقیاس اجتناب و زیرمقیاس اضطراب در بازه زمانی دو هفته به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۱ و ۰/۸۹ گزارش شده است (پناغی و همکاران، ۱۳۹۲). در این پژوهش با استفاده از مقیاس فوق و با تعیین نمرات برش در هر مقیاس، افراد دلبسته ایمن، نالیمن اضطرابی و نالیمن اجتنابی را مشخص می‌کنیم.

جدا از هم زندگی کنند (جدایی موقت)، عدم همکاری در گردآوری اطلاعات و یا پاسخ‌دهی به پرسشنامه به‌صورت ناقص (بی‌پاسخ ماندن بیش از ۲۰ درصد از سؤالات) و پاسخ‌دهی به سؤالات پرسشنامه به صورت الگودار. به‌این‌ترتیب افراد واجد شرایط مورد پژوهش قرار گرفتند و پرسشنامه‌های زیر را تکمیل کردند:

فرم کوتاه شده پرسشنامه رضایت زناشویی (ENRICH)

پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ توسط اولسون، فورنیر و دراکمن^۱ در سال ۱۹۸۲ طراحی شد و به‌عنوان ابزاری برای نشان دادن پویایی‌های زناشویی در تحقیقات گسترش یافت. این پرسشنامه دارای ۱۲ خرده مقیاس و ۱۱۵ سؤال پنج گزینه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم است و پایایی آن ۰/۹۵ گزارش شده است (اولسون، فورنیر و دراکمن، ۱۹۸۳). نمره بالاتر در این ابزار نشان از رضایت بیشتر فرد از رابطه است. سلیمان‌نژاد نسخه‌ی کوتاه‌شده‌ی این پرسشنامه شامل ۴۷ ماده را در سال ۱۳۷۳ تهیه کرد (سجادی و فقیرپور، ۱۳۹۵). ضریب اعتبار پرسشنامه‌ی کوتاه‌شده با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردید که ۰/۹۵ بود و نشان از اعتبار بالای این پرسشنامه دارد (بخشایش و مرتضوی، ۲۰۱۰). در پژوهش تیمورپور، مشتاق بیدختی و پورشه‌باز (۱۳۸۹) نیز ضریب آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۹۶ به دست آمد. در پژوهش احدی، هومن، کوشکی و شاه نظری (۱۳۹۱) مشخص شد که کلیه خرده مقیاس‌های پرسشنامه، زوج‌های راضی و ناراضی را متمایز می‌کند که این امر خود نشان می‌دهد پرسشنامه از روایی ملاک خوبی برخوردار است. به‌عبارت‌دیگر با توجه به ویژگی‌های فرهنگی - مذهبی جامعه ایرانی به نظر می‌رسد استفاده از این ابزار در بررسی میزان رضایت زناشویی مناسب است.

مقیاس کوتاه دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی (BARE)

مقیاس کوتاه دسترسی‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی، مقیاسی خودگزارشی برای سنجش رفتارهای دلبستگی در روابط زناشویی است که توسط سندبرگ، باسبی، جانسون و سوشیدا^۲ (۲۰۱۲) طراحی شده است. این مقیاس علاوه بر رفتارهای اصلی دلبستگی، یعنی دسترسی‌پذیری و پاسخگویی، بر نقش کلیدی همدم‌طلبی در پیوند زناشویی نیز تأکید می‌کند. این مقیاس ۱۲ سؤالی، دارای شش خرده مقیاس با طیف لیکرت ۵ درجه‌ای است و به سنجش رفتارهای دلبستگی در بافت رابطه‌ی زوجی می‌پردازد. برای ساخت این آزمون، سازندگان مقیاسی با استفاده از یک مجموعه اولیه از گویه‌ها (۳۰ گویه) طراحی کردند سپس این مقیاس اولیه را بر روی یک نمونه آزمایشی متشکل از ۱۰۰ دانشجوی کارشناسی اجرا کردند تا پایایی و ساختار عاملی خرده مقیاس‌ها را بسنجند. بر اساس نتایج اجرای اولیه، چندین گویه حذف شدند، دیگر گویه‌ها نیز برای هر سازه، اصلاح یا بازنویسی شدند و درنهایت، یک مقیاس ۱۲ سؤالی با دو گویه برای هر سازه باقی ماند که در آن هر یک از افراد خودشان و شریک زندگی‌شان را ارزیابی می‌کردند.

6. Fraley
7. Sibley, Fischer, & Liu
8. Fairchild, & Finney
9. Botlani

1. Olson, Fournier & Druckman
2. Sandberg, Busby, M., Johnson, & Yoshida
3. Brennan, Clark & Shaver
4. Fraley, Waller, Brennan
5. Alonso-arbiol, Balluerka, Shaver

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش ($n=400$)

ردیف	متغیر	مؤلفه	M	SD	KU	SK	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱	رضایت زناشویی		۱۴۰/۱۸	۱۳/۰۲۵	۰/۱۹۴	۰/۰۸۱									
۲	دسترسی‌پذیری		۵/۴۵	۱/۲۷۳	۰/۰۳۷	۰/۱۶۰	۰/۱۸۷								
۳	رفتار دلبستگی خود	پاسخگویی	۵/۴۷	۱/۲۵۴	۰/۰۰۲	۰/۱۰۴	۰/۱۸۶	۰/۹۶۲							
۴	همدم‌طلبی		۵/۴۵	۱/۲۵۶	۰/۱۵۵	۰/۱۵۱	۰/۱۸۶	۰/۹۵۹	۰/۹۶۴						
۵	دسترسی‌پذیری		۵/۴۹۵	۱/۲۵۲۵۶	۰/۳۱۹	۰/۲۲۱	۰/۱۸۵	۰/۶۶۱	۰/۶۵۹	۰/۶۵۹					
۶	رفتار دلبستگی همسر	پاسخگویی	۵/۴۶۰	۱/۲۵۳۹۳	۰/۲۵۳	۰/۲۶۰	۰/۱۸۵	۰/۶۶۲	۰/۶۵۳	۰/۶۵۷	۰/۹۶۴				
۷	همدم‌طلبی		۵/۴۶۲۵	۱/۲۴۵۹۸	۰/۲۸۸	۰/۱۹۵	۰/۱۸۵	۰/۶۵۹	۰/۶۵۳	۰/۶۶۰	۰/۹۶۹	۰/۹۶۹			
۸	اضطرابی		۱۵/۵۳۸	۱/۴۲۲۶	۰/۳۰۱	۰/۳۶۵	۰/۳۲۰	۰/۳۲۴	۰/۳۵۰	۰/۳۲۲	۰/۲۸۹	۰/۲۷۶	۰/۲۷۶		
۹	سبک‌های دلبستگی	اجتنابی	۱۹/۵۰	۱/۴۵۸	۰/۲۵۲	۰/۳۵۷	۰/۳۲۰	۰/۳۲۲	۰/۳۳۰	۰/۳۳۰	۰/۳۱۰	۰/۳۰۸	۰/۳۱۷	۰/۴۵۰	
۱۰	ایمن		۳۵/۴۷	۱/۳۸۵	۰/۱۶۲	۰/۳۳۲	۰/۳۲۷	۰/۲۶۶	۰/۲۹۷	۰/۲۶۰	۰/۲۶۶	۰/۲۶۰	۰/۴۳۱	۰/۴۳۱	۰/۴۳۱

نتایج

در بخش آمار توصیفی پژوهش به بررسی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان پرداختیم. افراد شرکت‌کننده در پژوهش شامل ۱۷۶ نفر زن (۴۴ درصد) و ۲۲۴ نفر مرد (۵۶ درصد) بودند. سایر ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شامل سن، مدت ازدواج و تعداد فرزندان در **Error! Reference source not found.** گزارش شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان

گروه سنی	تعداد قرزند		مدت ازدواج	
	گروه سنی	قرنالی	مدت ازدواج	قرنالی
۲۵-۳۰ سال	۲۸	۷۰	۲۲	۵۷۰
۳۱-۳۵ سال	۹۷	۲۴۳	۱۶۷	۲۳۰
۳۶-۴۰ سال	۱۱۱	۲۷۸	۱۶۲	۱۳۰
۴۱-۴۵ سال	۱۰۶	۲۶۵	۱۶۷	۸۰
۴۶-۵۰ سال	۵۸	۱۴۵	۲۲	۵۰
کل	۴۰۰	۱۰۰۰	کل	۱۰۰۰

همچنین آماره‌های توصیفی مؤلفه‌های رضایت زناشویی، رفتارهای دلبستگی و سبک‌های دلبستگی مورد بررسی قرار گرفت و نتایج کجی و کشیدگی داده‌ها حاکی از این بود که این مقدار در محدوده‌ی نرمال $\pm 1/96$ قرار دارد و داده‌ها از نرمالیتی لازم برخوردار می‌باشند. همچنین نتایج همبستگی حاکی از این است که بین رضایت زناشویی، رفتارهای دلبستگی و سبک‌های دلبستگی رابطه‌ی معناداری وجود دارد (جدول ۲).

به منظور بررسی نقش تعدیلگری مؤلفه‌های رفتارهای دلبستگی شامل (دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همدم‌طلبی) در ارتباط بین انواع سبک‌های دلبستگی (شامل ایمن و ناایمن اجتنابی و ناایمن اضطرابی) از رگرسیون چندگانه استفاده شد:

بررسی نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر در رابطه‌ی بین دلبستگی اجتنابی با رضایت زناشویی

نتایج رگرسیون چندگانه که در جدول ۳ آورده شده است حاکی از این بود که دلبستگی اجتنابی با تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی خود، پاسخگویی خود و دسترسی‌پذیری خود می‌تواند به ترتیب ۴۰، ۳۹ و ۴۲ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. همچنین دلبستگی اجتنابی با تعدیل‌کنندگی همسر، پاسخگویی همسر و دسترسی‌پذیری همسر هر سه می‌تواند ۳۹ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. بررسی ضرایب بتا هم نشان داد که فقط همدم‌طلبی خود، همدم‌طلبی همسر و دسترسی‌پذیری خود می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند و نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر مورد تأیید قرار نگرفت.

بررسی نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر در رابطه‌ی بین دلبستگی اضطرابی با رضایت زناشویی

نتایج رگرسیون چندگانه که در جدول ۴ آورده شده است، حاکی از این بود که دلبستگی اضطرابی با تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی خود، پاسخگویی خود و دسترسی‌پذیری خود می‌تواند به ترتیب ۴۱، ۴۰ و ۴۳ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. همچنین دلبستگی اضطرابی با تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی همسر، پاسخگویی همسر و دسترسی‌پذیری همسر هر سه می‌تواند ۴۱ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. بررسی ضرایب بتا هم نشان داد که همدم‌طلبی خود، همدم‌طلبی همسر، پاسخگویی خود، پاسخگویی همسر، دسترسی‌پذیری خود، دسترسی‌پذیری همسر به تنهایی می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. همچنین تعامل دلبستگی

جدول ۲. نتایج رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر در رابطه‌ی بین دلبستگی اجتنابی با رضایت

زناشویی									
adj R ^۲	R	P	F	β	p	t	Std. E	b	پیش‌بین
				۰/۴۰۶	۰/۴۷۸	-۰/۷۱۱	۰/۳۲۵	-۰/۲۳۱	دلبستگی اجتنابی
۰/۴۰۱	۰/۴۰۷	۰/۰۰۱	۹۰/۵۱۹	-۰/۲۹۷	۰/۰۲۶	-۲/۲۳۱	۱/۰۹۵	-۲/۴۴۳	همدم‌طلبی خود
				۰/۱۶۸	۰/۲۹۸	۱/۰۴۲	۰/۰۵۶	۰/۰۵۸	دلبستگی اجتنابی در همدم‌طلبی خود
				۰/۴۹۱	۰/۶۲۶	-۰/۴۸۸	۰/۳۳۴	-۰/۱۶۳	دلبستگی اجتنابی
۰/۳۹۲	۰/۳۹۸	۰/۰۰۱	۸۷/۲۰۳	-۰/۰۴۶	۰/۰۴۶	-۲/۰۰۱	۱/۱۲۶	-۲/۲۵۲	همدم‌طلبی همسر
				۰/۱۶۳	۰/۳۹۰	۰/۸۶۱	۰/۰۵۸	۰/۰۵۰	دلبستگی اجتنابی در همدم‌طلبی همسر
				۰/۵۷۱	۰/۸۵۷	-۰/۱۸۱	۰/۳۲۱	-۰/۰۵۸	دلبستگی اجتنابی
۰/۳۹۲	۰/۴۰۱	۰/۰۰۱	۸۸/۳۰۷	۰/۲۶۷	۰/۰۸۸	-۱/۷۱۱	۱/۰۷۲	-۱/۸۳۴	پاسخگویی خود
				۰/۱۳۵	۰/۶۱۷	۰/۵۰۱	۰/۰۵۵	۰/۰۲۸	دلبستگی اجتنابی در پاسخگویی خود
				۰/۵۷۰	۰/۸۱۰	-۰/۲۴۰	۰/۳۳۲	-۰/۰۸۰	دلبستگی اجتنابی
۰/۳۹۲	۰/۳۹۸	۰/۰۰۱	۸۷/۳۵۴	۰/۲۰۴	۰/۰۷۶	-۱/۷۷۸	۱/۱۲۲	-۱/۹۹۵	پاسخگویی همسر
				۰/۱۵۱	۰/۵۲۰	۰/۶۴۴	۰/۰۵۸	۰/۰۳۷	دلبستگی اجتنابی در پاسخگویی همسر
				۰/۴۴۹	۰/۵۹۹	-۰/۵۲۷	۰/۳۱۳	-۰/۱۶۵	دلبستگی اجتنابی
۰/۴۱۹	۰/۴۲۵	۰/۰۰۱	۹۷/۴۲۲	-۰/۱۷۰	۰/۰۳۵	-۲/۱۲۱	۱/۰۵۵	-۲/۲۳۸	دسترسی‌پذیری خود
				۰/۱۵۳	۰/۳۸۲	۰/۸۷۶	۰/۰۵۴	۰/۰۴۷	دلبستگی اجتنابی در دسترسی‌پذیری خود
				۰/۶۸۳	۰/۹۴۶	۰/۰۶۷	۰/۳۳۷	۰/۰۲۳	دلبستگی اجتنابی
۰/۳۸۹	۰/۳۹۵	۰/۰۰۱	۸۶/۲۹۶	۰/۵۸۲	۰/۱۴۹	-۱/۴۴۴	۱/۱۳۰	-۱/۶۳۲	دسترسی‌پذیری همسر
				۰/۱۳۳	۰/۷۵۰	۰/۳۱۹	۰/۰۵۸	۰/۰۱۹	دلبستگی اجتنابی در دسترسی‌پذیری همسر

اضطرابی و همدم‌طلبی همسر و تعامل دلبستگی اضطرابی با دسترسی‌پذیری همسر هم می‌توانند رابطه‌ی بین دلبستگی اضطرابی با رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند.

به عبارتی همدم‌طلبی همسر و دسترسی‌پذیری همسر می‌توانند رابطه‌ی بین سبک دلبستگی اضطرابی و رضایت زناشویی را تعدیل کند.

جدول ۳. نتایج رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر در رابطه‌ی بین دلبستگی ایمن با رضایت زناشویی

adj R ^۲	R	P	F	β	p	t	Std. E	b	پیش‌بین
				۰/۵۴۳	۰/۷۹۸	-۰/۲۵۶	۰/۳۱۹	-۰/۰۸۲	دلبستگی ایمن
۰/۴۰۷	۰/۴۱۳	۰/۰۰۱	۹۲/۸۳۰	۳/۴۸۸	۰/۸۰۹	-۰/۲۴۳	۲/۰۳۱	-۰/۴۹۳	همدم‌طلبی خود
				۰/۰۹۰	۰/۶۹۹	-۰/۳۸۷	۰/۰۵۷	-۰/۰۲۲	دلبستگی ایمن در همدم‌طلبی خود
				۰/۶۹۷	۰/۸۳۸	۰/۲۰۵	۰/۳۲۲	۰/۰۶۶	دلبستگی ایمن
۰/۴۰۴	۰/۴۱۰	۰/۰۰۱	۹۱/۸۱۳	۴/۷۶۵	۰/۷۰۱	۰/۳۸۵	۲/۰۳۲	۰/۷۸۲	همدم‌طلبی همسر
				۰/۰۵۵	۰/۳۱۶	-۱/۰۰۵	۰/۰۵۷	-۰/۰۵۷	دلبستگی ایمن در همدم‌طلبی همسر
				۰/۳۳۳	۰/۳۵۰	-۰/۹۳۵	۰/۳۲۵	-۰/۳۰۴	دلبستگی ایمن
۰/۴۰۷	۰/۴۱۳	۰/۰۰۱	۹۲/۶۹۶	۲/۳۷۷	۰/۴۱۶	-۰/۸۱۵	۲/۰۷۶	-۱/۶۹۲	پاسخگویی خود
				۰/۱۲۷	۰/۸۳۸	۰/۲۰۵	۰/۰۵۹	۰/۰۱۲	دلبستگی ایمن در پاسخگویی خود
				۰/۶۹۰	۰/۸۵۹	۰/۱۷۸	۰/۳۲۳	۰/۰۵۷	دلبستگی ایمن
۰/۴۰۳	۰/۴۰۹	۰/۰۰۱	۹۱/۴۴۲	۴/۷۰۰	۰/۷۳۵	۰/۳۳۸	۲/۰۴۵	۰/۶۹۲	پاسخگویی همسر
				۰/۰۵۸	۰/۳۴۲	-۰/۹۵۱	۰/۰۵۸	-۰/۰۵۵	دلبستگی ایمن در پاسخگویی همسر
				۰/۴۰۶	۰/۵۲۵	-۰/۶۳۶	۰/۳۰۷	-۰/۱۹۵	دلبستگی ایمن
۰/۴۲۷	۰/۴۳۲	۰/۰۰۱	۱۰۰/۵۷۱	۲/۶۷۸	۰/۵۵۴	-۰/۵۹۲	۱/۹۵۸	-۱/۱۵۹	دسترسی‌پذیری خود
				۰/۱۰۵	۰/۹۴۷	-۰/۰۶۶	۰/۰۵۵	-۰/۰۰۴	دلبستگی ایمن در دسترسی‌پذیری خود
				۰/۷۵۷	۰/۷۱۱	۰/۳۷۱	۰/۳۲۵	۰/۱۲۰	دلبستگی ایمن
۰/۴۰۳	۰/۴۰۹	۰/۰۰۱	۹۱/۲۱۷	۵/۱۳۸	۰/۵۷۶	-۰/۵۵۹	۲/۰۴۰	۱/۱۴۱	دسترسی‌پذیری همسر
				۰/۰۴۵	۰/۲۴۲	-۱/۱۷۲	۰/۰۵۷	-۰/۰۶۷	دلبستگی ایمن در دسترسی‌پذیری همسر

جدول ۴. نتایج رگرسیون نقش تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی، پاسخگویی و دسترسی‌پذیری خود و همسر در رابطه‌ی بین دلبستگی اضطرابی با رضایت

زناشویی									
پیش‌بین	b	Std. E	t	p	β	F	P	R	adj R ²
دلبستگی اضطرابی	-۰/۲۸۶	۰/۲۸۰	-۱/۰۲۱	۰/۳۰۸	۰/۲۶۳	۹۳/۹۵۸	۰/۰۰۱	۰/۴۱۶	۰/۴۱۰
همدم‌طلبی خود	-۲/۶۴۲	۰/۷۸۹	-۳/۳۴۷	۰/۰۰۱	-۱/۰۹۵				
دلبستگی اضطرابی در همدم‌طلبی خود	۰/۰۸۸	۰/۰۵۱	۱/۷۵۰	۰/۰۸۱	-۰/۱۸۷				
دلبستگی اضطرابی	-۰/۴۲۰	۰/۳۰۶	-۱/۳۷۱	۰/۱۷۱	-۰/۱۸۱	۹۵/۹۱۰	۰/۰۰۱	۰/۴۲۱	۰/۴۱۵
همدم‌طلبی همسر	-۳/۲۰۹	۰/۸۴۸	-۳/۷۸۵	۰/۰۰۱	-۱/۵۴۷				
دلبستگی اضطرابی در همدم‌طلبی همسر	۰/۱۲۸	۰/۰۵۵	۲/۳۳۱	۰/۰۲۰	۰/۲۳۶				
دلبستگی اضطرابی	۱۳۸/۸۵۳	۴/۸۸۷	۲۸/۴۱۴	۰/۰۰۱	۱۴۸/۴۳۰	۹۳/۰۶۶	۰/۰۰۱	۰/۴۱۴	۰/۴۰۸
پاسخگویی خود	۱۳۵/۰۴۱	۴/۲۸۶	۳۱/۵۱۰	۰/۰۰۱	۱۴۳/۴۴۰				
دلبستگی اضطرابی در پاسخگویی خود	-۰/۱۹۳	۰/۲۸۵	-۰/۶۷۷	۰/۴۹۹	-۰/۳۶۶				
دلبستگی اضطرابی	-۲/۴۵۰	۰/۸۰۳	-۳/۰۵۱	۰/۰۰۲	-۰/۸۷۶	۹۴/۶۶۱	۰/۰۰۱	۰/۴۱۸	۰/۴۱۲
پاسخگویی همسر	۰/۰۷۷	۰/۰۵۱	۱/۴۹۵	۰/۱۳۶	۰/۱۷۸				
دلبستگی اضطرابی در پاسخگویی همسر	-۰/۳۸۱	۰/۳۰۷	-۱/۲۴۳	۰/۲۱۵	-۰/۲۲۰				
دلبستگی اضطرابی	-۳/۰۴۷	۰/۸۴۶	-۳/۶۰۰	۰/۰۰۱	-۱/۳۸۸	۱۰۱/۷۲۱	۰/۰۰۱	۰/۴۳۵	۰/۴۳۰
دسترسی‌پذیری خود	۰/۱۱۸	۰/۰۵۵	۲/۱۵۱	۰/۰۳۲	۰/۲۲۶				
دلبستگی اضطرابی در دسترسی‌پذیری خود	-۰/۱۵۶	۰/۲۷۰	-۰/۵۷۷	۰/۵۶۴	-۰/۳۷۳				
دلبستگی اضطرابی	-۲/۳۵۱	۰/۷۶۲	-۳/۰۸۴	۰/۰۰۲	-۰/۸۵۷	۹۵/۲۹۹	۰/۰۰۱	۰/۴۱۹	۰/۴۱۳
دسترسی‌پذیری همسر	-۰/۴۲۳	۰/۳۱۴	-۱/۳۴۷	۰/۱۷۹	-۰/۱۹۲				
دلبستگی اضطرابی در دسترسی‌پذیری همسر	-۳/۲۰۶	۰/۸۶۳	-۳/۷۱۷	۰/۰۰۱	-۱/۵۱۶				

در صورتی که همسرانشان همدم‌طلبی و دسترسی‌پذیری بالاتری داشته باشند، رضایت از زندگی زناشویی‌شان افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر در دسترس بودن و درگیر بودن همسران در رابطه می‌تواند رضایت زناشویی را در افراد دلبسته‌ی اضطرابی افزایش دهد.

بر اساس نتایج به دست آمده دیدیم که هر سه بعد رفتارهای دلبستگی خود و همسر به تنهایی می‌توانند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند. این یافته هم‌راستا با نتایج کنپ و همکاران (۲۰۱۵) و سندبرگ، برادفورد و براون (۲۰۱۷) و کیایی و رازی (۱۳۹۸) است که گزارش کردند رفتارهای دلبستگی، به صورت جداگانه‌ای (از سبک‌های دلبستگی) توانستند رضایت از رابطه را پیش‌بینی کنند.

از نظر رفتارهای دلبستگی، دسترسی به میزان در دسترس بودن یک ارائه‌دهنده‌ی دلبستگی، به‌ویژه در مواقع پریشانی، گفته می‌شود (بالی، ۱۹۶۹). پاسخگویی به‌عنوان توانایی اندازه‌گیری و تنظیم نیازهای در حال تغییر دیگران تعریف می‌شود. همدم‌طلبی این است که کسی توجه دیگری را به خود جلب کند (بالی، ۱۹۶۹). به عبارت دیگر در دسترس بودن و پاسخگو بودن رفتارهای کلیدی و قابل اندازه‌گیری در ارتباط هستند که نقش مهمی در احساس امنیت، اضطراب یا پریشانی فرد دارند. جانسون^۱ (۲۰۰۴) نیز معتقد است زمانی که یکی از زوجین می‌تواند در مواقع پریشانی و نگرانی از همسرش درخواست حمایت، صمیمیت و ارتباط کند و این درخواست او موجب پاسخ متناسب همسرش و ایجاد فضای حمایتی و ارتباط صمیمانه شود، پیوندهایی بین زوجین ایجاد می‌شود. این پیوندها می‌توانند در قالب همدم‌طلبی بودن توضیح داده شوند، که سومین عامل کلیدی در رفتارهای

نتایج رگرسیون چندگانه که در جدول ۵ جدول ۴ آورده شده است، حاکی از این بود که دلبستگی ایمن با تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی خود، پاسخگویی خود و دسترسی‌پذیری خود می‌تواند به ترتیب ۴۰، ۴۰ و ۴۳ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. همچنین دلبستگی ایمن با تعدیل‌کنندگی همدم‌طلبی همسر، پاسخگویی همسر و دسترسی‌پذیری همسر هر سه می‌تواند ۴۰ درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین کند. بررسی ضرایب بتا هم نشان داد که هیچ‌کدام از مؤلفه‌ها نمی‌توانند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعدیل‌گری رفتارهای دلبستگی خود و همسر در رابطه‌ی بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی و بررسی نقش سبک‌های دلبستگی و رفتارهای دلبستگی در رضایت زناشویی بود. پژوهش حاضر نشان داد که رفتارهای دلبستگی نمی‌تواند رابطه‌ی بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی را تعدیل‌گری کند. به عبارت دیگر وجود رفتارهای دلبستگی نتوانست میزان پیش‌بینی سبک‌های دلبستگی از رضایت زناشویی را افزایش یا کاهش دهد. با توجه به تأثیری که رفتارهای دلبستگی بر روی رضایت از زناشویی داشتند می‌توان گفت که شاید رفتارهای دلبستگی نقش میانجی در ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی داشته باشد. البته قابل‌ذکر است که در رابطه‌ی بین دلبستگی اضطرابی و رضایت زناشویی، همدم‌طلبی و دسترسی‌پذیری همسر نقش تعدیل‌گر داشته است. به عبارت دیگر افرادی که دلبستگی اضطرابی دارند

منابع

کیانی، احمدرضا و محمدی رازی، محمود، ۱۳۹۸، پیش‌بینی رضایتمندی از ازدواج بر مبنای تجربیات ناگوار کودکی، رفتارهای دلبستگی، الگوهای تبادل و ادراک از ازدواج والدین در زوجین،

سجادی، فرانک و فقیرپور، مقصود (۱۳۹۵). رابطه سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی دانشجویان زن متأهل. همایش کنگره علوم اسلامی، علوم انسانی، دوره ۱.

روح‌الله کریمی بلداجی؛ سید رضا فلاح‌چای؛ اقبال زارعی؛ ماجده ثابت زاده (۱۳۹۴). ابعاد دلبستگی بزرگسالان به عنوان پیش‌بینی‌کننده سبک‌های حل نعارض زناشویی. دوره ۵، شماره ۲، صفحه ۵۷ تا ۷۲.

عبدی زین، سهراب و صانعی طاهری، مریم (۱۳۹۹). پیش‌بینی خوشنودی زناشویی بر پایه الگوهای ارتباطی، سبک‌های دل‌بستگی و نستوهی روان‌شناختی. مشاوره و روان‌درمانی خانواده، سال دهم، بهار و تابستان ۱۳۹۹، (پیاپی ۲۹).

عیدی، ر. و خانجانی، ز. (۱۳۸۵). بررسی رضایت زناشویی در سبک‌های مختلف دلبستگی. پژوهش‌های نوین روانشناختی (روانشناسی دانشگاه تبریز)، ۱(۳-۲)، ۱۷۵-۲۰۱.

پناغی، لیلی، ملکی، قیصر. ذبیحزاده، عباس. پشتمشهدی، مرجان. سلطانی‌زاد، زهرا. (۱۳۹۲). روایی، پایایی و ساختار عاملی مقیاس تجارب مربوط به روابط نزدیک (ECR) مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران. ۱۹(۴): ۳۱-۳۵.

شاه‌سیاه، بطلانی، احمدی، سید احمد، بهرامی، محبی، & سیامک. (۲۰۱۰). تاثیر زوج درمانی مبتنی بر دلبستگی بر رضایت و صمیمیت جنسی. مجله اصول بهداشت روانی، ۱۲(۴۶)، ۴۹۶-۵۰۵.

معطوف به دلبستگی است. از این‌رو با وجود دسترس‌پذیری، پاسخگویی و همدردی در زندگی زناشویی، شریک زندگی می‌تواند به فردی حامی و محافظت‌کننده تبدیل شود و به همسر خود احساس آرامش القا کند که این امر می‌تواند نیازهای روانی، عاطفی و جنسی زوجین را در کانون خانواده برآورده سازد. بر این اساس منطقی به نظر می‌رسد که رفتار دلبستگی در روابط زناشویی نقش مؤثری در میزان رضایت از زناشویی داشته باشند.

از طرفی دیگر سبک دلبستگی اضطرابی همبستگی معنادار منفی با رضایت از زناشویی داشت که این یافته با یافته‌های مطالعه‌ی عبدی زین و صانعی طاهری (۲۰۲۰)، هادن^۱ و همکاران (۲۰۱۴) هم‌راستا است که نشان دادند دلبستگی اضطرابی می‌تواند رضایت زناشویی را پیش‌بینی کند. همچنین با یافته‌های مطالعه‌ی یحیی و همکاران (۲۰۲۱) همخوانی ندارد زیرا آن‌ها نشان دادند که بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی رابطه‌ای وجود ندارد. افرادی که دلبستگی اضطرابی دارند معمولاً بیش‌ازحد به شرکای زندگی خود وابسته هستند و زمان و تلاش زیادی را صرف کسب اطمینان همسرانشان می‌کنند تا در رابطه‌ی خود احساس امنیت کنند (میکولینسر و شاور، ۲۰۰۷). همین احساس ناامنی و وابستگی بیش‌ازاندازه خود می‌تواند سبب کاهش رضایت از زندگی زناشویی در طرفین رابطه شود.

سبک دلبستگی اجتنابی هم همبستگی معنادار منفی با رضایت از زناشویی داشت که این یافته هم با یافته‌ی مطالعه‌ی مایرز و لندزبرگر^۲ (۲۰۰۲) و حسینی و علوی لنگرودی (۱۳۹۶) همخوانی دارد که نشان دادند سبک دلبستگی اجتنابی می‌تواند رضایت از زناشویی را (حتی بهتر از سبک دلبستگی اضطرابی) پیش‌بینی کند. افرادی که دلبستگی اجتنابی دارند در اعتماد به دیگران و ایجاد دلبستگی عمیق به آن‌ها مشکل دارند (بارتولومئو و هورویتز^۳، ۱۹۹۱). افراد در این سبک در روابط عاشقانه درجات کمتری از صمیمیت عاطفی دارند و ارزش کمتری برای شریک زندگی خود قائل هستند که همین امر می‌تواند کیفیت زندگی زناشویی و رضایت از آن را کاهش دهد. همچنین نتایج نشان داد که سبک دلبستگی ایمن همبستگی معنادار مثبت با رضایت از زناشویی داشت که با نتایج مطالعات بسیاری از جمله یحیی^۴ و همکاران (۲۰۲۱) و عیدی و خانجانی (۱۳۸۵) همخوانی دارد. می‌توان گفت افرادی دلبستگی ایمن دارند در رابطه‌شان، سطوح بالاتری از مشارکت و تعامل کلامی مستقیم، خودافشاگری افکار و احساسات، و بحث و درک دارند و بیشتر تمایل دارند که به نیازهای شریک زندگی خود گوش دهند و تصمیم بگیرند که چگونه می‌توانند نیازهای هردویشان را برآورده کنند (شی^۵، ۲۰۰۳). این امر خود می‌تواند کیفیت رابطه و میزان رضایت زوجین از رابطه را افزایش دهد.

پیشنهاد می‌شود در مطالعات بعدی نقش میانجی‌گری رفتارهای دلبستگی در ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی مورد بررسی قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود پویایی‌های بین متغیرهای سبک دلبستگی و رفتارهای دلبستگی و تعارض زناشویی هم مورد پژوهش واقع شود.

1. Hadden
2. Meyers and Landsberger
3. Bartholomew & Horowitz

4. Yahya
5. Shi

- Alonso-Arbiol, I., Balluerka, N., & Shaver, P. R. (2007). A Spanish version of the Experiences in Close Relationships (ECR) adult attachment questionnaire. *Personal Relationships, 14*(1), 45–63. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2006.00141.x>
- Banse, R. (2004). Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *Journal of Social and Personal Relationships, 21*(2), 273-282.
- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226-244.
- Batterham, P. J., Fairweather-Schmidt, A. K., Butterworth, P., Callear, A. L., Mackinnon, A. J., & Christensen, H. (2014). Temporal effects of separation on suicidal thoughts and behaviors. *Social Science & Medicine, 111*, 58–63.
- Ben-Ari, R., & Hirshberg, I. (2009). Attachment styles, conflict perception, and adolescents' strategies of coping with interpersonal conflict. *Negotiation Journal, 25*(1), 59-82.
- Bowlby J. (1969). Attachment and loss: Vol. 1. Loss. New York: Basic Books.
- Brennan, K. A., Clark, C. L., & Shaver, P. R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview.
- Campbell, L., & Marshall, T. (2011). Anxious attachment and relationship processes: An interactionist perspective. *Journal of personality, 79*(6), 1219-1250.
- Crowley, A.K (2006). The relationship of adult attachment styles and interactive conflict styles to marital satisfaction. Doctoral Dissertation Texas A& M university.
- Darlington, R. B., & Hayes, A. F. (2017). Regression analysis and linear models. New York, NY: Guilford, 603-611.
- Davis, S. Y., Sandberg, J. G., Bradford, A. B., & Larson, J. H. (2016). Gender differences in couple attachment behaviors as predictors of dietary habits and physical activity levels. *Journal of health psychology, 21*(12), 3048-3059.
- Fairchild, A. J., & Finney, S. J. (2006). Investigating Validity Evidence for the Experiences in Close Relationships-Revised Questionnaire. *Educational and Psychological Measurement, 66*(1), 116–135. <https://doi.org/10.1177/0013164405278564>
- Fraley, R. C., & Shaver, P. R. J. R. o. g. p. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *4*(2), .154-132
- Givertz, M., Woszidlo, A., Segrin, C., & Knutson, K. (2013). Direct and indirect effects of attachment orientation on relationship quality and loneliness in married couples. *Journal of Social and Personal Relationships, 30*(8), 1096–1120.
- Hadden, B. W., Smith, C. V., & Webster, G. D. (2014). Relationship duration moderates associations between attachment and relationship quality meta-analytic support for the temporal adult romantic attachment model. *Personality and Social Psychology Review, 18*, 42–58.
- Holmes, J. (2014). John Bowlby and attachment theory: Routledge.
- Jiang, H., Wang, L., Zhang, Q., Liu, D. X., Ding, J., Lei, Z., ... & Pan, F. (2015). Family functioning, marital satisfaction and social support in hemodialysis patients and their spouses. *Stress and Health, 31*(2), 166-174
- Johnson, S. M. (2004). The practice of emotionally focused couple therapy: Creating connection (2nd ed.). New York, NY: Brunner-Routledge/Taylor & Francis.
- Knapp, D. J., Sandberg, J. G., Novak, J., & Larson, J. H. (2015). The mediating role of attachment behaviors on the relationship between family-of-origin and couple communication: Implications for couple's therapy. *Journal of Couple & Relationship Therapy, 14*(1), 17-38.
- Kołodziej-Sarzyńska, M., Majewska, M., Juchnowicz, D., & Karakuła-Juchnowicz, H. (2019). Risk factors of suicide with reference to the theory of social integration by Émile Durkheim. *Psychiatr Pol, 865-881*.
- Kolves, K., Ide, N., & De Leo, D. (2012). Fluctuations of suicidality in the aftermath of a marital separation: 6-Month follow-up observations. *Journal of Affective Disorders, 142*, 256–263.
- Linda J. Waite and Maggie Gallagher, *The Case for Marriage: Why Married People Are Happier, Healthier, and Better Off Financially* (New York: Doubleday, 2000) 50–52.
- Maher, B. (2018). *The Benefits of Marriage*. Washington, DC: Family Research Council. Retrieved, 3.
- Markey, C., Markey, P., & Gray, H. (2007). Romantic relationships and health: An examination of individuals' perceptions of their romantic partners' influences on their health. *Sex Roles, 57*, 435–445
- Maunder, R., & Hunter, J. (2015). *Love, fear, and health: How our attachments to others shape health and health care*. University of Toronto Press
- Meyers, S. A. & Landsberger, S. A. (2002). Direct and indirect pathways between adult attachment style and marital satisfaction. *Personal Relationships, 9*(2), 159-172. doi:10.1111/1475-6811.00010
- Mikulincer, M., & Shaver, P. (2016). Attachment in adulthood second edition: Structure, dynamics, and change. In: Guilford Press, New York, NY, USA.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. (2016). Attachment in adulthood second edition: Structure, dynamics, and change. In: Guilford Press, New York, NY, USA.
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2007). Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change. New York: The Guilford Press.
- Oka, M., Sandberg, J. G., Bradford, A. B., & Brown, A. (2014). Insecure attachment behavior and partner violence: Incorporating couple perceptions of insecure attachment and relational aggression. *Journal of marital and family therapy, 40*(4), 412-429.
- Olson, D., Fournier, D., & Druckman, J. (1983). PREPARE/ENRICH Counselor's Manual. Minneapolis, MN: PREPARE/ENRICH. In: Inc.
- Randall, A. K., & Bodenmann, G. (2009). The role of stress on close relationships and marital satisfaction. *Clinical psychology review, 29*(2), 105-115.
- Robles, T. F., Slatcher, R. B., Trombello, J. M., & McGinn, M. M. (2014). Marital quality and health: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin, 140*(1), 140.
- Salvatore, J. E., Gardner, C. O., & Kendler, K. S. (2020). Marriage and reductions in men's alcohol, tobacco, and cannabis use. *Psychological medicine, 50*(15), 2634-2640.
- Sandberg, J. G., Bradford, A. B., & Brown, A. P. (2017). Differentiating between attachment styles and behaviors and their association with marital quality. *Family Process, 56*(2), 518-531.

- Sandberg, J. G., Busby, D. M., Johnson, S. M., & Yoshida, K. J. F. P. (2012). The brief accessibility, responsiveness, and engagement (BARE) scale: A tool for measuring attachment behavior in couple relationships. *51*(4), 526-512
- Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *The American Journal of Family Therapy*, *31*(3), 143-157.
- Sibley, C. G., Fischer, R., & Liu, J. H. (2005). Reliability and Validity of the Revised Experiences in Close Relationships (ECR-R) Self-Report Measure of Adult Romantic Attachment. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *31*(11), 1524-1536. <https://doi.org/10.1177/0146167205276865>
- Tavakol, Z., Nikbakht Nasrabadi, A., Behboodi Moghadam, Z., Salehiniya, H., & Rezaei, E. (2017). A review of the factors associated with marital satisfaction. *Galen Medical Journal*, *6*(3).
- Vollmann, M., Sprang, S., & van den Brink, F. (2019). Adult attachment and relationship satisfaction: The mediating role of gratitude toward the partner. *Journal of Social and Personal Relationships*, *36*(11-12), 3875-3886.
- Wright, A. L. (2020). Attachment identity as a predictor of relationship functioning among heterosexual and sexual-minority women. *Journal of GLBT Family Studies*, *16*(4), 434-451.
- Yahya, F., Yusoff, A., Talib, A. T., Singh, S. S. D., Mohad, A. H., Isa, N. A. M., & Khiri, M. J. A. (2021). Attachment Styles and Marital Quality Between Spouses. *Journal of Cognitive Sciences and Human Development*, *7*(1), 57-71.
- Zarnaghash, M., Zarnaghash, M., & Shahni, R. (2013). The influence of family therapy on marital conflicts. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *84*, 1838-1844.